

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БУДІВНИЦТВА ТА ТРАНСПОРТУ
КАФЕДРА ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності
275 Транспортні технології (за видами), спеціалізації
275.03 Транспортні технології (на автомобільному транспорті)

СУМИ 2023

УДК631.81(631)

Укладачі:

Гецович Євгеній Мойсейович
Саржанов Олександр Анатолійович
Соларьов Олександр Олексійович
Руденко Віктор Аркадійович
Ярошенко Павло Миколайович
Таценко Олександр Володимирович
Волошко Тарас Павлович
Колодненко Віталій Миколайович

Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра зі спеціальності 275 – «Транспортні технології (за видами)» денної та заочної форм навчання.– Суми: Сумський НАУ, 2023, 25 с., 10 бібл., 6 додатків

Методичні вказівки призначені для виконання та підготовки до захисту кваліфікаційних (бакалаврських) робіт здобувачами, що навчаються за навчальним планом освітнього ступеня «Бакалавр» денної форми навчання зі спеціальності 275 – «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»

Рецензенти:

Тарельник В.Б., д.т.н., професор кафедри технічного сервісу Сумського національного аграрного університету;

Руденко В.П., к.т.н., доцент кафедри технічного сервісу Сумського національного аграрного університету

Відповідальний за випуск:

Соларьов Олександр Олексійович, доцент кафедри транспортних технологій.

Рекомендовано до видання навчально-методичною радою факультету Будівництва та транспорту.

Сумського національного аграрного університету

Протокол № 7 від 20 березня 2023 року

© Сумський національний аграрний університет, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1. ЗАКРІПЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА КЕРІВНИКАМИ.....	5
2. ТЕМАТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ.....	6
3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ.....	8
4. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	11
5. ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	13
6. ПОВНОВАЖЕННЯ УЧАСНИКІВ АТЕСТАЦІЇ.....	16
НОРМАТИВНА БАЗА ПОЛОЖЕННЯ.....	19

ПЕРЕДМОВА

Методичні рекомендації розроблено на підставі нормативних документів державного рівня:

1. Закон України «Про вищу освіту».
2. Національна рамка кваліфікацій.
3. Стандарт вищої освіти України галузь знань 27 Транспорт спеціальність 275 Транспортні технології (за видами) для першого (бакалаврського) рівня.
4. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти.
5. ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення.
6. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.

Рекомендації враховують такі нормативні документи рівня університету:

7. Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.
8. Положення про організацію виробничої практики здобувачів освіти Сумського національного аграрного університету, Протокол № 6 від «29» грудня 2014 р.
9. Положення про організацію освітнього процесу у Сумському національному аграрному університеті», схвалене вченою радою від 30.03.2015 року та введене в дію наказом ректора №112-К від 08.04.2015 року вважати таким, що втратило чинність.
10. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ, протокол № 6 від 26.12.2017.

ВСТУП

Кваліфікаційна робота бакалавра – заключний та найбільш складний етап підготовки бакалавра и в той же час найбільш активна форма взаємозв'язку теоретичного навчання та практичної підготовки.

Головною метою кваліфікаційної роботи є демонстрація здобувачем здатності до самостійного розв'язання комплексних практичних завдань технологічного, управлінського та економічного характеру в галузі транспортних технологій.

В процесі підготовки та захисту кваліфікаційної роботи відбувається:

- розвиток та демонстрація навичок самостійної діяльності;
- визначення рівня сформованості компетенцій, практичних навичок фахівця з транспортних технологій.

Головним завданням кваліфікаційної роботи є обґрунтування управлінських рішень щодо удосконалення об'єкта дослідження на базі дослідження та аналізу техніко-експлуатаційних показників роботи транспортного підприємства та стану ринку транспортних послуг. Для вирішення цього завдання здобувачу необхідно:

- проаналізувати сучасний стан організації транспортного обслуговування на підприємстві, виявити сильні та слабкі сторони, визначити основні проблеми та недоліки методів транспортного обслуговування, що використовуються;
- проаналізувати тенденції на ринку в обраному сегменті, провести прогнозування попиту на транспортні послуги, оцінити показники конкурентоспроможності підприємства, виявити резерви для їх покращення;
- продемонструвати знання та навички використання сучасних методів прогнозування, економіко-математичного моделювання, проектування транспортно-технологічних схем, аналізу господарської діяльності, національних та міжнародних нормативно-правових актів, що регламентують роботу транспортних підприємств;
- показати навички аналітичного мислення, критичного аналізу, формулювання цілей, задач, висновків, представлення результатів у вигляді пояснювальної записки, демонстраційних листів, презентацій, доповіді.

1. ЗАКРІПЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА КЕРІВНИКАМИ

Закріплення здобувачів за керівниками здійснюється після ґрунтовних консультацій з урахуванням попередньої індивідуальної освітньої траєкторії і спеціалізації керівника. Здобувачам освіти необхідно пам'ятати, що вибір керівника часто зумовлює і вибір теми роботи і навпаки, так як у кожного викладача,

що є керівником існують свої напрямки в рамках його компетенції. Як правило, попереднє закріплення відбувається в кінці 3 курсу.

Протягом всього періоду виконання кваліфікаційної роботи керівник проводить систематичні, передбачені індивідуальним графіком консультації, на яких здобувач звітує про виконану роботу. Консультації є не тільки засобом надання допомоги здобувачу, а й основною формою контролю за виконанням кваліфікаційної роботи.

Перевіряючи роботу, керівник не повинен перетворюватися в коректора або редактора, і хоча зауваження в цій частині він так само висловлює, але здобувач не повинен розраховувати на те, що керівник поправить наявні в кваліфікаційній роботі орфографічні, граматичні, стилістичні та інші помилки. У разі виявлення плагіату, помилок з тих чи інших питань, неповноти або поверхні дослідження, суперечливості, зайвого відхилення від теми та інших недоліків керівник пропонує здобувачу усунути їх, рекомендує шляхи і терміни роботи.

Керівник допомагає здобувачу вищої освіти на всіх етапах його роботи, але ця допомога не повинна вилитися в співавторство. При керівництві кваліфікаційної роботи слід домагатися більшої самостійності здобувача. Ініціатива за пропозицією варіантів і вибору остаточного рішення повинна належати здобувачу вищої освіти.

2. ТЕМАТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Тематика кваліфікаційних робіт бакалаврів спеціальності 275 Транспортні технології повинна бути актуальною, відповідати сучасному рівню і перспективам розвитку науки і техніки, має надавати можливість реалізації дескрипторів Національної рамки кваліфікацій (НРК).

Попередній перелік тем кваліфікаційних робіт розробляє кафедра транспортних технологій. Темі кваліфікаційних робіт формулюються здобувачем і керівником з урахуванням індивідуальної освітньої траєкторії. Здобувач може сам запропонувати тему чи вибрати її за рекомендацією кафедри. Також тема може бути запропонована підприємством або організацією, де проходив практику, працює (планує працювати) здобувач. Кваліфікаційна робота повинна бути написана на реальну тему. Реальною вважається тема, результати розробки якої можуть бути повністю або частково реалізовані в практиці діяльності транспортних підприємств. При виконанні кваліфікаційної роботи можуть бути використані дані про роботу конкретного підприємства, на якому здобувач проходив практику, однак завдання і отримані результати повинні бути актуальними для всієї галузі.

У разі якщо здобувач у встановлений термін не обрав тему кваліфікаційної роботи, кафедра має право визначити її на власний розсуд без узгодження зі здобувачем.

Після видання наказу про затвердження тем кваліфікаційних робіт тема

роботи в цілому або часткова корекція її назви може бути змінена лише як виняток з вагомих обставин, наприклад, відсутність, або неможливість отримання матеріалів для написання роботи, хвороба або відсутність керівника і т.п.

Стандарт вищої освіти України галузь знань 27 Транспорт спеціальність 275 Транспортні технології (за видами) для першого (бакалаврського) рівня передбачає такі програмні результати навчання за фахом:

Шифр результату навчання	Програмні результати навчання
ПРН-6	Досліджувати транспортні процеси, експериментувати, аналізувати та оцінювати параметри транспортних систем та технологій.
ПРН-7	Формулювати, модифікувати, розробляти нові ідеї з удосконалення транспортних технологій.
ПРН-12	Знаходити рішення щодо раціональних мето-дів організації навантажувально-розвантажувальних робіт. Планувати графіки проведення навантажувально-розвантажувальних робіт. Вибирати механізми та засоби проведення навантажувально-розвантажувальних робіт.
ПРН-13	Організовувати та управляти перевезенням вантажів в різних сполученнях. Вибирати вид, марку, тип транспортних засобів (суден) та маршрутів руху. Контролювати хід виконання перевезення.
ПРН-14	Організовувати та управляти перевезенням пасажирів та багажу в різних сполученнях. Вибирати вид, марку, тип транспортних засобів (суден) та маршрутів руху. Організовувати обслуговування пасажирів на вокзалах та пасажирських терміналах.
ПРН-15	Оцінювати параметри транспортних потоків. Проектувати схеми і мережі транспортних систем. Розробляти технології оперативного управління транспортними потоками.
ПРН-17	Розробляти ланцюги постачань та оцінювати їх ефективність. Установлювати зв'язки між різними ланцюгами постачань. Визначення функцій логістичних центрів. Аналізувати особливості супутніх інформаційних і фінансових потоків.
ПРН-18	Досліджувати види і типи транспортних систем. Знаходити рішення оптимізації параметрів транспортних систем. Оцінювати ефективність інфраструктури та технології функціонування транспортних систем.

ПРН-24	Вибирати інформаційні системи для організації перевезень. Експлуатувати автоматизовані системи керування та навігаційні системи у перевізному процесі. Використовувати електронні карти.
ПРН-27	Використовувати транспортні технології для механізації технологічних процесів у агропромисловому виробництві.
ПРН-28	Приймати ефективні рішення щодо складу, режимів роботи та експлуатації автомобільних транспортних комплексів в агропромисловому виробництві.

Тематика кваліфікаційних робіт може бути різноманітна, але за характером завдань повинна бути пов'язана з організацією процесів перевезень та системи управління на транспорті.

Відповідно до програмних результатів навчання кафедра пропонує теми, які можуть починатися наступним чином:

- Удосконалення організації вантажних перевезень товарів ...;
- Підвищення рівня конкурентоспроможності автотранспортного підприємства...;
- Обґрунтування вибору ефективного транспортного засобу за рахунок інтегрального оцінювання експлуатаційних і споживчих властивостей автомобілів;
- Розробка раціональної організації міських автобусних перевезень...;
- Розробка раціональної організації міжнародних перевезень ...;
- Проектування транспортно-технологічної схеми доставки вантажів у міжнародному сполученні на прикладі....

У темі роботи обов'язково потрібно вказати на базі якого підприємства було виконано кваліфікаційну роботу здобувача. Наприклад: «Формування... на прикладі ТОВ «Трейд».

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ

Структура пояснювальної записки кваліфікаційної роботи має відповідати ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання» [2].

Основними елементами кваліфікаційної роботи є:

- титульний аркуш (додаток А);
- завдання на кваліфікаційну роботу (додаток Б);
- реферат (додаток Г);
- зміст;
- вступ;
- змістовна частина;
- висновки;
- перелік посилань;

- додатки;
- окремо рецензії (додаток В).

Реферат розміщують безпосередньо за титульним аркушем. Він має містити:

- інформацію про обсяг роботи, рисунків, таблиць, додатків, джерел згідно з переліком посилань;
- об'єкт розробки;
- мета роботи;
- завдання, які вирішуються для досягнення мети;
- практична цінність результатів;
- рекомендації щодо використання результатів роботи;
- ключові слова.

Ключові слова – це слова які дозволяють розкрити сутність кваліфікаційної роботи. Перелік ключових слів має містити 5...7 слів або словосполучень, які подаються після тексту реферату великими літерами. Ключові слова розташовуються за абеткою та розділяються комами. Приклад реферату подано в додатку В.

У **вступі** стисло викладають світові та національні тенденції розвитку транспортної галузі, загальний опис проблем та задач, обґрунтування актуальності теми кваліфікаційної роботи.

Змістовна частина кваліфікаційної роботи бакалавра спеціальності 275 Транспортні технології складається з чотирьох розділів:

- аналітичного (оглядового);
- теоретично-технологічного (наводиться характеристика вантажу, вказується рівень збереження при перевезенні, наводяться вимоги до перевезення, здійснюється вибір транспортних засобів та логістичного маршруту, розробка та удосконалення маршруту в залежності від поставленої задачі та інше);
- охорони праці на підприємстві (оцінюється стан безпеки перевезення вантажів на підприємстві, розкриваються питання охорони праці водіїв та пожежної безпеки);
- економічного обґрунтування (оцінка ефективності інноваційних проєктів, як результат витрат до отриманого прибутку підприємства).

Матеріал розділу має викладатися за алгоритмом: мета, задачі, що потрібно розв'язати для досягнення мети, аналіз вихідних даних, розв'язання задач, аналіз отриманих результатів, висновки. За умови використання загальновідомих апробованих методів та/або великого об'єму обчислювань допускається наведення результатів в табличній (графічній) формах без показу проміжних розрахунків. При використанні спеціалізованих програм доречно наведення принт-скрінів. Не допускається надмірне дублювання одних і тих же результатів у вигляді таблиць та малюнків.

Висновки представляють безпосередньо після останнього розділу кваліфікаційної роботи, починаючи з нової сторінки. У висновках відображають результати роботи, отриманий технологічний, економічний та/або соціальний ефект від впровадження запропонованих заходів. Структура висновків повинна

відповідати структурі змістовної частини кваліфікаційної роботи, тобто кожній пункт висновків містить результати окремого розділу. Текст висновків по окремому розділу може бути розділеним на підпункти.

Перелік джерел, на які є посилання в основній частині роботи, наводять у кінці тексту роботи після висновків на наступній сторінці. Перелік посилань подають у порядку, за яким джерела вперше згадують у тексті.

Бібліографічні описи посилань у переліку наводять відповідно до стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Додатки містять матеріали, які не може бути розміщені в змістовній частині. Зазвичай у додатках наводяться матеріали, які відображають процес розв'язання завдань:

- технічні характеристики транспортних засобів та іншого обладнання;
- проміжні результати комп'ютерного моделювання, що пояснюють хід розв'язання задачі;
- приклади листів опитування споживачів транспортних послуг.

Крім цього, в додатках розміщуються відгук керівника кваліфікаційної роботи, керівників розділів (за наявності), зовнішні рецензії. Кожен додаток повинен мати заголовок, що містить назву документа («Відгук», «Рецензія, «Приклад розрахунку...»). Над заголовком, але посередині рядка, друкують слово «ДОДАТОК» і відповідну велику літеру української абетки, крім літер І, Є, З, І, І, Й, О, Ч, Ъ, яка позначає додаток. Текст кожного додатка починають з наступної сторінки.

За два тижні до захисту кваліфікаційних робіт, здобувач подає роботу для перевірки на плагіат у відділ якості освіти ліцензування і акредитації. Перевірка на унікальність здійснюється за допомогою сервісу Strikeplagiarism.com

Особа, яка оцінює, приймає роботу до захисту / пропускає до друку якщо:

1. Якщо робота не містить запозичень більше 30% першого коефіцієнту,
2. Якщо робота не містить запозичень більше 5% 2-го коефіцієнту,
3. Якщо всі цитати правильно позначені,
4. Якщо всі цитати правильно відображені в списку літератури.
5. Якщо робота не містить ніяких маніпуляцій з алфавітом, заміни букв, прихованого тексту і т д. 3.3

Виявлені у тексті твору запозичення вважаються правомірними, якщо вони є:

- власними назвами (індивідуальними найменуваннями окремих одиничних об'єктів, у т.ч. найменуваннями установ, назвами праць, які досліджувалися у творі, бібліографічними посиланнями на джерела та ін.);
- усталеними словосполученнями, що характерні для певної сфери знань;
- належним чином оформлені цитуваннями;
- самоцитуванням (фрагментами тексту, що належать автору твору, опубліковані або оприлюднені в електронній формі ним у інших творах), якщо воно допускається редакційною політикою видання.

У випадку незгоди з позицією завідувача кафедрою (керівника) щодо

виявлення факту плагіату (копії) у роботі, здобувач має право у триденний термін з моменту виявлення подати письмову апеляційну заяву на ім'я проректора з науково-педагогічної та навчальної роботи.

4. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Захист кваліфікаційної роботи є важливим завершальним етапом навчального процесу. До захисту кваліфікаційних робіт допускаються здобувачі, які успішно виконали весь навчальний план, захистили звіт про проходження передатестаційної практики, і представили в установлений термін кваліфікаційну роботу, що допущена до захисту і відповідає всім методичним вимогам.

Закінчена кваліфікаційна робота, підписана здобувачем, передається керівнику. Після перегляду і схвалення роботи керівник підписує її і разом зі своїм письмовим відгуком повертає здобувачу, який представляє кваліфікаційну роботу завідувачу кафедри. Завідувач кафедри вирішує питання про допуск здобувача до захисту, роблячи про це відповідний запис на титульному аркуші кваліфікаційної роботи.

Захист роботи проводиться на відкритому засіданні ЕК, до складу якої входять провідні викладачі кафедри управління на транспорті, а також авторитетні фахівці підприємств, організацій і установ – споживачі кадрів.

Дата і час захисту кваліфікаційної роботи оголошується завчасно. На захист запрошуються, крім дипломників, керівники та рецензенти робіт, а також можуть бути присутніми викладачі, співробітники кафедр, здобувачі та інші особи.

На засідання ЕК подаються такі документи:

- списки здобувачів із зазначенням тем робіт і керівників (представляє кафедра);
- зведена відомість підсумкових оцінок з навчальних дисциплін, отриманих дипломниками за весь період навчання (представляє деканат);
- дипломні роботи з відгуками керівників і рецензіями;
- залікові книжки здобувачів.

Здобувач, що не представив вчасно необхідні документи, до захисту роботи не допускається. Підстави відмови в допуску роботи до захисту:

- несвоєчасна здача готової роботи на кафедру;
- відсутність завдання, підписаного здобувачем, керівником і затвердженого завідувачем кафедри;
- відмова в допуску та / або відсутність відгуку керівника;
- відсутність рецензії;
- зміна теми роботи або зміна керівника без затвердження такого завідувачем кафедри;
- невідповідність оформлення роботи всієї сукупності методичних вимог;
- недотримання термінів проміжної звітності, відображених в завданні (за поданням керівника);
- незадовільна оцінка роботи керівником або рецензентом. В даному

випадку остаточне рішення про допуск приймається на засіданні кафедри.

Захист роботи проводиться, як правило, в такій послідовності:

1. Голова (секретар) ЕК називає тему роботи, її автора, керівника, рецензента і надає слово здобувачу для доповіді.

2. Після привітання членів екзаменаційної комісії здобувач доповідає свою роботу, використовуючи демонстраційний матеріал.

У доповіді, що триває не більше 7 хвилин, він повинен:

- обґрунтувати актуальність теми;
- сформулювати цілі і завдання дослідження, методи їх вирішення;
- оцінити результати аналізу проблеми на об'єкті дослідження;
- коротко викласти основні положення роботи, висновки, особливо виділити інноваційні пропозиції та практичні рекомендації.

Коротка доповідь може бути підготовлена письмово, але виступати на захисті слід не зачитуючи текст. Мова повинна бути ясною, граматично точною, впевненою, що зробить її зрозумілою і переконливою. За манерою виступу, відповідям на питання, вмінню відстоювати свою точку зору ЕК судить про рівень знань випускника.

Доповідь не повинна бути перевантажена цифровими даними, які можуть наводитися тільки в тому випадку, якщо вони необхідні для доказу або ілюстрації того чи іншого висновку. У виступ не включаються теоретичні положення, запозичені з літературних джерел або нормативних документів. Текст виступу потрібно скласти заздалегідь і узгодити його з керівником.

Важливо дотримуватися регламенту виступу. Після закінчення відведеного на доповідь часу, голова комісії має право перервати здобувача, що значно знижує привабливість виступу і цінність всієї роботи.

Основною формою представлення графічних матеріалів є презентація в форматі Power Point. Для кожного члена комісії в обов'язковому порядку готується друкований роздатковий матеріал, що повністю повторює зміст презентації (крім мультимедійних фрагментів). Назви аркушів (слайдів) роздаткового матеріалу, їх послідовність і нумерація повинні повністю відповідати презентації Power Point. Весь матеріал, що виноситься на слайди повинен бути повністю ідентичний ілюстрацій, поданих у дипломній роботі.

Після закінчення доповіді слід подякувати членам комісії за увагу (спасибі за увагу, доповідь закінчено), і чекати питань.

Члени ЕК задають питання теоретичного і практичного характеру, пов'язані з темою кваліфікаційної роботи. Питання можуть задавати тільки члени ЕК. Здобувач повинен відповідати на питання чітко, лаконічно, змістовно і аргументовано. Здобувачу можуть бути зроблені зауваження, з якими він погоджується або дає обґрунтовані заперечення. При відповіді на питання здобувачеві вищої освіти з дозволу голови комісії ЕК надається можливість використовувати кваліфікаційну роботу.

Після закінчення відповідей на запитання голова ЕК дає слово керівнику кваліфікаційної роботи. Керівник висловлює свою думку щодо актуальності теми і вирішених завдань, дає коротку характеристику ділових та професійних якостей здобувача, висловлює свої зауваження (при наявності) і озвучує свою

оцінку роботи.

5. ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Зміст атестації бакалавра орієнтовано на діагностику рівня теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань відповідного рівня професійної діяльності за спеціальністю 275 Транспортні технології (освітньо-професійна програма «Транспортні технології») [6].

Критерії оцінювання, що корелюються з дескрипторами (описом компетентностей) Національної рамки кваліфікацій за рівнями вищої освіти, подані в Положенні про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Таблиця 1 – Шкали оцінювання результатів навчання

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / А
75...89	добре / В, С
60...74	задовільно / D, E
0...59	незадовільно / F

Критерії оцінювання захисту кваліфікаційної роботи:

- 1) оцінка керівника;
- 2) рівень аутентичності (оригінальності);
- 3) рівень інноваційності результатів;
- 4) рівень достовірності результатів;
- 5) рівень практичної цінності результатів;
- 6) рівень знань;
- 7) рівень умінь;
- 8) рівень комунікації;
- 9) рівень автономності та відповідальності;
- 10) оцінка рецензента.

Оцінка «відмінно» ставиться в наступних випадках:

- кваліфікаційна робота виконана на високому теоретичному, методологічному рівні;
- обрана автором тема відрізняється актуальністю і новизною, розробка проблеми – оригінальна, досягнута мета дослідження;
- робота повністю відповідає вимогам кафедри і змістом дослідження з конкретної дисципліни;
- основні положення роботи сформульовані переконливо і аргументовано, розкриті всебічно, глибоко і є результатом самостійної дослідницької діяльності автора;
- аналітична частина дослідження виконана коректно, використані методики і процедури їх застосування достовірні;
- рекомендації та пропозиції мають чітко виражену практичну

спрямованість.

- по структурному оформленню, мові і стилю робота виконана всуворій відповідності з пропонованими до неї вимогами;
- автор використовував різноманітні джерела інформації, актуальний фактологічний матеріал;
- робота виконана і представлена у встановлені терміни;
- робота отримала позитивну рецензію і відгуки;
- доповідь і відповіді автора на питання в ході захисту були змістовними, чіткими, переконливими і по суті.

Оцінка «добре» ставиться в наступних випадках:

- кваліфікаційна робота в цілому виконана на досить високому теоретичному рівні, завдання дослідження досягнуті;
- обрана тема актуальна, відповідає вимогам кафедри щодо проблематики конкретної дисципліни;
- автор досить чітко сформулював, розкрив і обґрунтував основні положення роботи;
- пропозиції та рекомендації сформульовані автором в результаті послідовних логічних міркувань і мають практичну значимість;
- в структурі, мові і стилі роботи є лише незначні похибки;
- використані джерела досить різноманітні;
- кваліфікаційна робота підготовлена у встановлені терміни;
- на роботу отримані в цілому позитивні відгуки і рецензії;
- доповідь на захисті була змістовна і чітка, відповіді на питання були по суті і переконливими.

Оцінка «задовільно» ставиться в наступних випадках:

- робота виконана на недостатньо високому методологічному рівні, цілі і завдання дослідження досягнуті не повністю;
- обрана тема в цілому актуальна, але сам характер і структура її розробки не повною мірою відповідають вимогам кафедри щодо проблематики конкретної дисципліни;
- основні положення роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовані висновки, пропозиції та рекомендації;
- автор проявив відносну самостійність при написанні роботи, обмежився незначною кількістю першоджерел;
- в оформленні, стилі і мові є похибки;
- кваліфікаційна робота підготовлена з деякими відхиленнями від встановлених термінів проходження, контролю та подання роботи до захисту;
- робота отримала переважно позитивну оцінку в рецензіях та відгуках;
- доповідь під час захисту була відносно змістовна, відповіді на питання задовільними.

Оцінка «незадовільно» ставиться в наступних випадках:

- кваліфікаційна робота не відповідає вимогам кафедри, напрямку дослідження з конкретної дисципліни;
- цілі та завдання не досягнуті, автор не зумів чітко сформулювати,

розкрити і переконливо довести основні положення дослідження, в роботі допущені серйозні помилки;

– робота не є самостійною (плагіат), використані джерела нечисленні й одноманітні, допущені грубі похибки в оформленні, мові, стилі;

– робота виконана з серйозними порушеннями плану-графіка, рецензії на дослідження негативні і члени ЕК з ними згодні;

– при задовільній роботі здобувач на захисті не зумів показати достатніх знань для отримання позитивної оцінки.

Будь-який з п'яти вищеназваних критеріїв може бути прийнятий до уваги при виставленні оцінки «незадовільно».

Повторний захист кваліфікаційної роботи з метою підвищення оцінки не дозволяється.

Здобувач, який при захисті кваліфікаційної роботи отримав незадовільну оцінку, відраховується з університету і йому видається академічна довідка встановленого зразка. Здобувач, який не захистив кваліфікаційну роботу, допускається до повторного захисту її протягом трьох років після закінчення університету. У цьому випадку екзаменаційна комісія встановлює, чи може здобувач представити до захисту ту саму кваліфікаційну роботу з доопрацюванням, яке визначає комісія, або ж повинен розробити нову тему, яка встановлюється відповідною кафедрою.

Здобувачам, які були допущені до атестації, але з поважної, документально підтвердженої причини, не змогли пройти її згідно з графіком роботи ЕК, за поданням декана факультету (директора інституту) та згодою голови екзаменаційної комісії, ректором університету (проректором) визначається дата проведення додаткового засідання з захисту кваліфікаційної роботи до завершення періоду роботи екзаменаційної комісії. Здобувачам, які не були допущені до атестації з поважних причин, підтверджених документально, не мали можливості ректором університету (проректором) за поданням декана факультету (директору інституту) продовжується строк навчання до наступної атестації, але не більше ніж на один рік.

Для цього у вищезазначених випадках здобувач пише заяву на ім'я ректора університету з проханням про визначення дати додаткового засідання екзаменаційної комісії або про продовження терміну навчання з вказівкою причини. До заяви додається документ, який підтверджує поважну причину, з якої здобувач не зміг пройти атестацію.

У разі відсутності виправданих документів у здобувача екзаменаційна комісія в протоколі зазначає, що він не атестований за неявкою на засідання комісії.

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2017 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2017 № 1648) кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або в репозиторії. Оприлюднення кваліфікаційних робіт, що містять інформацію з обмеженим доступом, здійснюється у відповідності до вимог чинного законодавства.

6. ПОВНОВАЖЕННЯ УЧАСНИКІВ АТЕСТАЦІЇ

Здобувач, виконуючи кваліфікаційну роботу, повинен:

- обрати й узгодити з керівником тему роботи;
- отримати завдання на кваліфікаційну роботу (додаток Б);
- самостійно виконувати кваліфікаційну роботу, використовуючи матеріали передатестаційної практики, методичне та інформаційне забезпечення;
- систематично відвідувати консультації керівника роботи і керівників розділів;
- сприймати зауваження та оперативно виконувати методичні вказівки керівників;
- щотижня інформувати керівника про хід виконання завдання на кваліфікаційну роботу;
- подати кваліфікаційну роботу на перевірку керівникам розділів, отримати оцінку за виконання кожного розділу;
- подати готовий матеріал на перевірку керівнику роботи;
- отримати рецензію на кваліфікаційну роботу;
- подати кваліфікаційну роботу, підписану керівником, та її електронний примірник відповідальній особі кафедри для перевірки рівня запозичень; підготувати доповідь про основні положення кваліфікаційної роботи;
- надати відповідь на зауваження керівника роботи, керівників розділів, рецензента;
- відповідно до графіка захистити роботу на засіданні екзаменаційної комісії, дотримуючись регламенту;
- отримати документ про вищу освіту.

Керівник кваліфікаційної роботи повинен:

- видати актуальну тему кваліфікаційної роботи;
- видати завдання на кваліфікаційну роботу із зазначенням термінів виконання розділів та подання роботи до екзаменаційної комісії;
- керувати виконанням кваліфікаційної роботи;
- скласти графік консультацій;
- дотримуватись графіка консультацій;
- контролювати якість виконання роботи;
- розв'язувати спірні питання, що виникають між випускником і керівниками розділів;
- інформувати на засіданні кафедри про виконання календарного плану завдання;
- при суттєвому відхиленні від календарного плану порушувати питання про призупинення виконання кваліфікаційної роботи;
- перевірити кваліфікаційну роботу й оцінити її, визначаючи якість виконання кваліфікаційної роботи, за критеріями оцінювання, що корелюють з дескрипторами Національної рамки кваліфікацій за рівнями вищої освіти, які подані в Положенні про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої

освіти», підписати титульний аркуш пояснювальної записки та матеріали графічної частини;

- написати аргументований відгук на кваліфікаційну роботу й направити її на рецензування;
- повернути здобувачу роботу до захисту;
- провести підготовку здобувача до захисту кваліфікаційної роботи;
- бути присутнім у момент захисту роботи та оголосити свій відгук на засіданні екзаменаційної комісії.

Відповідальний за якість освіти на кафедрі (факультеті):

- оцінити ступінь застосування в кваліфікаційній роботі вимог чинних стандартів, інших нормативних документів, наявності й правильного оформлення посилань на них;
- оцінити (відповідно до Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Сумському національному аграрному університеті рівень запозичень у тексті пояснювальної записки кваліфікаційної роботи. У разі, коли рівень запозичень перевищує припустимий, повернути кваліфікаційну роботу здобувачеві та довести виявлений факт академічного плагіату до відома керівника роботи;
- проставити оцінку за відповідність оформлення кваліфікаційної роботи чинним вимогам та підписати титульний аркуш пояснювальної записки.

Завідувач випускової кафедри повинен:

- затвердити завдання на кваліфікаційні роботи здобувачів;
- забезпечити методичну та інформаційну базу атестації здобувачів;
- створити необхідні умови для виконання кваліфікаційних робіт у приміщеннях кафедри, університету;
- контролювати виконання графіка проведення консультацій викладачами кафедри;
- визначати рецензентів кваліфікаційних робіт із зовнішніх організацій;
- також із співробітників споріднених кафедр та подавати кандидатури рецензентів й затвердити їх у декана факультету. Рецензент кваліфікаційної роботи не повинен бути співробітником кафедри;
- розглядати на засіданнях кафедри стан виконання кваліфікаційних робіт, керівництво якими здійснюють викладачі кафедри;
- розглядати та приймати рішення відносно спірних питань між керівником роботи та здобувачем;
- контролювати об'єктивність оцінювання кваліфікаційних робіт;
- організувати перевірку кваліфікаційних робіт на наявність плагіату та оприлюднення їх на офіційному сайті університету або його підрозділу, або у репозиторії;
- вирішувати питання допуску кваліфікаційних робіт до захисту.

Рецензент кваліфікаційної роботи повинен:

- отримати від здобувача кваліфікаційну роботу на підставі направлення на рецензування;
- проаналізувати зміст пояснювальної записки та графічного (демонстраційного) матеріалу кваліфікаційної роботи на відповідність чинним

вимогам, проставити оцінку за якість виконання роботи;

– підготувати рецензію. Рецензія не повинна дублювати відгук керівника. Підпис рецензента – співробітника зовнішньої організації, засвідчується печаткою організації.

Негативна оцінка, яка висловлена в рецензії, не є підставою донедопущення здобувача до захисту.

НОРМАТИВНА БАЗА ПОЛОЖЕННЯ

1. Довідник користувача ЄКТС [Електронний ресурс]. URL: http://mdu.in.ua/Ucheb/dovidnik_koristuvacha_ekts.pdf (дата звернення: 04.11.2017).
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 04.11.2017).
3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 04.11.2017).
4. Національна рамка кваліфікацій. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011>.
5. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ, протокол № 6 від 26.12.2017.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347)

Додаток А
Приклад оформлення титульного листа пояснювальної записки

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БУДІВНИЦТВА ТА ТРАНСПОРТУ

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи здобувача

СВО «БАКАЛАВР»

на тему _____

Виконав (ла): здобувач (ка) ___ курсу, групи ТРТ ___
спеціальності
275 «Транспортні технології»

(прізвище та ініціали)

Керівник _____

(прізвище та ініціали)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

м. Суми - 2023 року

Додаток Б
Приклад оформлення завдання

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет будівництва та транспорту

Кафедра _____

Ступінь вищої освіти «Бакалавр»

Спеціальність 275 «Транспортні технології (за видами)»

Спеціалізація 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

“ ____ ” _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) _____

керівник проекту (роботи) _____,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ ____ ” _____ 20__ року № _____

2. Строк подання здобувачем проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи) _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Економічна частина			
Охорона праці			

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Погоджено з керівником дипломного проекту (роботи)
1.	Обрання теми	09.09 - 14.09.2023	
2.	Аналіз літературних джерел з обраної тематики		
3.	Складання плану роботи		
4.	Написання вступу		
5.	Підготовка розділу «Аналітична частина»		
6.	Підготовка розділу «Основна частина»		
7.	Підготовка розділу «Економічна частина»		
8.	Підготовка розділу «Охорона праці»		
9.	Написання висновків та пропозицій		
10.	Подання роботи на рецензування		
11.	Подання до попереднього захисту		

Здобувач

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Додаток В
Бланк внутрішньої рецензії
РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу здобувача освіти Сумського НАУ за спеціальністю _____

групи _____ ОПП _____
інженерно-технологічного факультету, ступеню вищої освіти «Бакалавр»

(повністю ПІБ здобувача)

Тема кваліфікаційної (бакалаврської) роботи: _____

Актуальність тематики та практична цінність роботи: _____

Якість та повнота проведеної роботи: _____

Позитивні сторони роботи: _____

Основні недоліки та зауваження по роботі: _____

Загальний висновок(які ПРН ОПП забезпечує) і оцінка роботи: _____

Рецензент: _____

_____ посада
" ____ " _____ 202_ р.

_____ підпис

_____ ПІБ

Додаток Г
Приклад оформлення реферату

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: _____с, _____рис, _____табл, _____джерел.
**КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ, УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ,
ЛОГІСТИЧНІ ВИТРАТИ, ПИТОМИЙ ПРИБУТОК**

Мета роботи: обґрунтування параметрів раціональної транспортно-технологічної схеми доставки вантажів у міжнародному сполученні, що забезпечують підвищення показників конкурентоспроможності підприємства на ринку логістичних послуг.

Об'єкт дослідження: процес доставки сушених овочів в міжнародному сполученні.

Мета роботи – удосконалення транспортно-технологічної схеми доставки сушених овочів в міжнародному сполученні.

Для досягнення поставленої мети вирішуються такі завдання:

1) аналіз ринку логістичних послуг, визначення перспективного сегмента, прогнозування попиту на логістичні послуги на 2020 року, розрахунок показників конкурентоздатності підприємства; аналіз сучасного стану організації перевезень на автотранспортному підприємстві, виявлення проблем та визначення перспективних напрямків розвитку підприємства;

2) аналіз можливих варіантів вирішення проблем в організації перевезень, обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на підвищення показників конкурентоздатності підприємства на ринку логістичних послуг; економічна оцінка ефективності запропонованих технологічних рішень.

Практична цінність роботи полягає в обґрунтуванні параметрів системи управління запасами, що дозволяє скоротити логістичні витрати та підвищити ефективність використання оборотних коштів власника вантажу, а також в обґрунтуванні вибору схеми зворотного завантаження, що дозволяє зменшити вірогідності збитків.

Додаток Д
Приклад оформлення титульного листа альбому демонстраційних матеріалів

ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ
до кваліфікаційної роботи бакалавра
на тему

Підвищення конкурентоздатності автотранспортного підприємства за рахунок удосконалення транспортно-технологічної схеми доставки вантажів у міжнародному сполученні